

דרום אפריקה: שנת הבחירות הדפוקה

בחודש שעבר השיגו השחורים שני הישגים מרשימים במאבקם נגד דרום אפריקה. בית הנבחרים האמריקאי העביר בימים אלה שתי הצעות חוק, הפוגעות בפרטוריה באורח ניכר. נציגי ארצות הברית בקרן המטבע הבינלאומית יאלצו, על פי החוק החדש, להטיל וטו על כל סיוע כספי לדרום אפריקה. ממשלת פרטוריה תאלץ להוכיח שכל דולר שיינתן לה יגיע לרוב השחור, ביחס ישר למישקלו המיספרי במדינה. הצעת חוק שנייה תגביל יחסי מיסחר עם דרום אפריקה, ותאסור על בעליהן אמריקאיים להשקיע במדינה זו, עד שיבוטל מישטר האפליה הגזעית.

מעבר לנושא הכלכלי חידשו השחורים את לחצם בנושא נאמביה, ודרשו שתיהם להטיל סנקציות על דרום אפריקה עד שתציית להחלטות האו"ם, ותעניק עצמאות לחבל ארץ ענקי זה, העשיר באוראניום, וזכות עתה לאוון קשבת. כאן נעוצה, כמובן, הסיבה לרעש הגדול שהקימו הדרום אפריקאים על כמה אוניות סובייטיות, שעברו ליד קייפטאון כסיוור שיגרת. כמו אריאל שרון, הם משליכים את יתבם על הקלף האנטי סובייטי, ומקווים בשנת הבחירות, שכבר החלה, שרונאלד רגן ייחס מישקל רב יותר לנטייתו להסלמת המלחמה הקרה מאשר לקול השחור.

ספרד: מועלייד לזכר הדיקטטור

מי שצפה בסדרת הטלוויזיה הנפלאה, מילחמת האזרחים בספרד, יבין בוודאי את עוצמת הרגשות והשינאה ההרדית הקשה

ראשי ממשלה גונזאלס המישטרה שמרה על פאשיסטיים

בין מעריציו של הדיקטטור השמרני פאשיסטי פרנסיסקו פרנקו ובין תומכי הרפובליקה. עד היום, 44 שנים אחרי שהגדל הצעיר מיגר את הממשלה החוקית בספרד, במחיר חייהם של מאות אלפי בני אדם, מעורר שמו פלוצת בקרב רוב הספרדים, ואהדה בקרב מיעוט גדול יחסית.

השבוע צעדו עשרות אלפים מתומכיו של פרנקו ברחובות הראשיים של מארייד, לרגל יום השנה השמיני למותו. המפגינים עצרו ליד פיסלו, שרו הימנונים פאשיסטיים, והצדיעו במועלייד, שהיה מקובל בספרד במשך 40 שנות שילטונו של הדיקטטור.

בחילה, ראש הממשלה הספרדי, הסוציאליסט פליפו גונזאלס, הביע בגלוי את בחילתו מהפגנת האהדה למרצח בני עמו, אבל שלח את המישטרה לאבטח את האירוע. שוטרים ומסוקים שמרו על הפאשיסטים, מנעו כל תקרית אפשרית.

המפגינים קראו למיגור הרמוקרטיה בספרד, ואף לשיחרורם של הקצינים, שקשרו נגד הקורטז (פרלמנט) הספרדי ב-1981. גונזאלס טוען, שאין לחשוש מהפגנות מעין אלה. הפאשיסטים נכשלו באורח מחפיר בבחירות האחרונות לקורטז, ולא הצליחו להביא לבחירתו של אף ציר. ראשיה הממשלה סכור, שספרד עומדת יפה במבחין העליון של הרמוקרטיה ומניחה אפילו לאויבים מושבעים של שיטה זאת להפגין את ריגשותיהם.

בעוד שהשיקול ברבר, הקול היהודי מקל כל כך על ישראל בקונגרס האמריקאי ובבית הלכן, לוחץ "הקול השחור" על דרום אפריקה באותם המוקדים עצמם. 22 מיליוני השחורים בארצות הברית עברו בשנים האחרונות תהליך מרשים של פוליטיזציה, והכרה ככוחם ובערכם. מנהיגים שחורים צעירים ושפנתים, כמו אנדרו יאנג וג'קסון, הפכו דמויות לאומיות

רבתי עוצמה. כמרים שחורים רבים התחילו לנצל את כוחם בקהילה למטרות פוליטיות, להגנה על זכויות האזרח של השחורים, לא רק בארצות הברית, אלא גם ברחבי העולם. יותר ויותר שחורים, בהשראת מנהיגיהם, החלו מתעניינים בדרום אפריקה. העובדה ש-20 מיליון אחיהם חיים במדינה ידידה לארצות הברית, במעמד של כוח עבודה מחוסר זכויות, ושמשלת דרום אפריקה אינה מכירה אפילו באנושיותם — מעוררת תסיסה מתמדת.

השדולה השחורה בארצות הברית מלאה קינאה בעוצמתה של הפעולה היהודית למען ישראל. פעילות האיגונים היהודיים הפכה מוקד לחיקוי. ראשי השחורים עוקבים אחרי כל מישלחת של אירגון הנשיאים לקונגרס או לבית הלכן, מנתחים בקפדנות וביסודיות את הצלחות היהודים למען ישראל, את הסיבות, התוצאות, את מידת ההתאמה בין האינטרס הישראלי ובין האינטרס האמריקאי. הם מרכים להתבטא בנושא זה, ומדרו עולם קטן, למשל, מקבל מהם בקביעות מידע עדכני שאינו מגיע בדרך כלל, לכלייהתיקשורת הישראלים.

מטרת השדולה של השחורים היא ברורה: הם מבקשים לרתום את הקונגרס ואת הנשיא, כדי להפעיל לחץ אמריקאי אדיר על דרום אפריקה. המטרה היא שאפנתיה, ואולי בלתי ניתנת להשגה, לפחות לטווח קצר. ראשי השחורים מבקשים שושינגטון תלחץ על פרטוריה בכל האמצעים, עד לביטול מישטר האפליה הגזעית הקרוי אפרטהייד, והחלפתו בשילטון הרוב, כפי שקרה ברודזיה ומבאבוה.

ארוז קשבת. מנהיגי השחורים מכינים שיער זה לא יושג מייד, והם פועלים עתה, בהצלחה בלתי רמבוטלת, למען מטרות צנועות יותר, תוך ניצול יעיל ביותר של המירוצ אחרי הקול השחור.

ג'קסון העלה מאוד את קרנם של השחורים, בעצם העובדה שהחליט לרוץ לנשיאות. הכל יודעים שג'קסון לא יהיה נשיא, אך הוא העלה את עצמו, ואת בני עמו, על המפה הפוליטית, ויצר מעין הכשר פסיכולוגי לעתיד, מה גם שיש הרואים בו סג'נשיא אפשרי מטעם המפלגה הרמוקרטית.

משקיפים נוהגים להשוות, לעיתים תכופות למדי, בין ישראל ובין דרום אפריקה. בהשוואת מסוג זה קשה להמלט משיטחיות ומפשטנות, ואפילו המתאמת העובדות למודל תיאורטי, הנוער להצדיק הנחות דידוגמאטיות, שאינן עומדות בבכיקורת מציאותית יותר.

עם זאת, אין ספק שיש ממש בחששות של סופרים, פוליטיקאים, סוציולוגים, מרענייהמדינה ואנשי רוח, הרואים בדאגה את הנצחת הריכוז של הפלסטינים בישראל בגדה המערבית, וקובעים שהמשך הכיבוש ומניעת זכויות אזרח אדם מציבור כה גדול של אנשים עלול להביא לסיטואציה דרום אפריקאית.

גם היחסים בין שתי המדינות זוכים בתשומת לב רבה בארץ ובעולם. שיתוף הפעולה המדיני, הצבאי והכלכלי הוא הדוק מאוד.

שוואף לנשיאות ג'קסון קינאה בשדולה היהודית

מנהיג שחור יאנג הגנה על זכויות האזרח

להרמוניה הזאת נוסף בשנים האחרונות גם נופך כמעט אידיאולוגי. ישראל ודרום אפריקה נוקטות במדיניות כמעט זהה כלפי רוב ארצות העולם השלישי, ושתיהן מהוות את הישות השנואה ביותר באסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית. בדרום אפריקה כותבים בגלוי על תחושה של "גורל משותף" עם ישראל, והגזענים בפרטוריה, שהיו אוהדים נלהבים של אירוף היטלר, חולקים שבחים נלהבים לא פחות למדינה היהודית.

צבא דרום אפריקה נוקט בשיטה של פעולות תגמול, המבוססת על הנסיון הישראלי, וכלייהתיקשורת העולמיים מדרווחים בקביעות על מעורבותם של מומחים ישראלים בפשיטות הרצחניות על מחנות פליטים של שחורים בדרום אפריקה, הגולים כמוזאמביק ובאנגולה.

מוקד לחיקוי. ובכל זאת, קיים היבט פוליטי אחד, חשוב מאין כמוהו, שבו נפרדות לחלוטין רכיבי ישראל ודרום אפריקה, ובו שפר גורלו של יצחק שמיר לעומת עמיתו, פיטר בוטס, בעוד שישראל פורחת ממש בשנת בחירות לנשיאות ארצות הברית, ונהנית מקרן שפע כמעט בלתי נדלית, מהווה שנה כזאת מקור לחרדה ולראגה מתמדת בפרטוריה.

מושבוע לדבר עבירה

על שיטת המושבעים, המקובלת בבתי המשפט בבריטניה, נמתחת ביקורת המורה מצד חוגים מגוונים ושונים מאוד זה מזה. השמאל נוהג לטעון, שאין להתיר לאנשים בלתי מיומנים לחרוץ את גורלם של הנאשמים, מה גם שמושבעים, הנבחרים באורח מיקרי, מייצגים לעיתים קרובות ריעות קדומות קרתניות ביותר, ואף גזעניות. הימין חולק על השיטה כעיקר מסיבות אלת'יסטיות, ונוהג להצביע על טעויות מישפטיות קשות שאירעו בעטייה של השיטה. יו"ר רהמון, מבקרי שיטת המושבעים וזו השבוע בתיבת רצינית בכלייהתיקשורת, במיוחד לתנון חשפה המישטרה פרשע מועד, ששימש כמושבע בכמה מישפטים פליליים, העבירין בקרן לעמים כיריד חבריהמושבעים, חרף העובדה שנוקפות לתובתו 15 הישעות, ותקופות מאסר ארוכות שבאו בעיקבותיהן. העברין הזה, בראיון עיתונאי, שהוא גילה נטייה ברורה להקל בזינם של נאשמים, לדעתו, יש לשפוט בחומרה אך ורק פרשעים שתקפו לידים מבחינה מינית. אלה הם, גם בעיניו, הלא-תאדם שיש לשפוטם בכל חומרת הדין. לעומת זאת, הצמיז העבריידיהמושבע: אם ברשע גב קצת, כדי שיהיה מעט כסף בכיסו, זה בסדר גמור בעיניי.